

Kontakta oss

Fjärils- och humleinventeringen utförs av institutionen för skoglig resurshushållning vid SLU i Umeå.



Du hittar mer information om inventeringen på vår webbsida:

www.slu.se/fhin

Vid frågor kontakta programchef Saskia Sandring:
telefon: 090-786 82 53
e-post: saskia.sandring@slu.se
postadress: Institutionen för skoglig resurshushållning, 901 83 Umeå

Vilka fjärilar och humlor inventeras?

Fjärilar

I Sverige förekommer ca 2 700 arter fjärilar som traditionellt delas in i dagfjärilar och nattfjärilar. Vi inventerar i första hand gruppen dagfjärilar men även några dagaktiva nattfjärilar. Alla dagfjärilar som förekommer regelbundet i landet ingår i inventeringen och bland nattfjärilar registreras grupperna *bastardsvärmare* och *dagsvärmare*. Totalt ingår 128 fjärilsarter i inventeringen.



Ängspärlemorfjäril

I Sverige finns 17 arter pärlmorfjärilar. Ängspärlemorfjärilen är en av de största arterna.



Ängsblåvinge

Hane och hona av ängsblåvinge, en av Sveriges 20 blåvingearter.

Humlor

Humlor tillhör överfamiljen bin. De lever av nektar och pollen och när de samlar föda utför de samtidigt en viktig ekosystemtjänst - pollinering. Humlor är viktiga pollinerare för frukt, grönsaker, jordbruksgrödor och andra blommande växter. I Sverige finns nästan 40 arter som alla ingår i inventeringen.

Mörk jordhumla

Drottningen av mörk jordhumla är en av de tidigaste humlorna att visa sig på våren. Den letar då efter lämplig boplatz där den kan starta ett nytt samhälle.



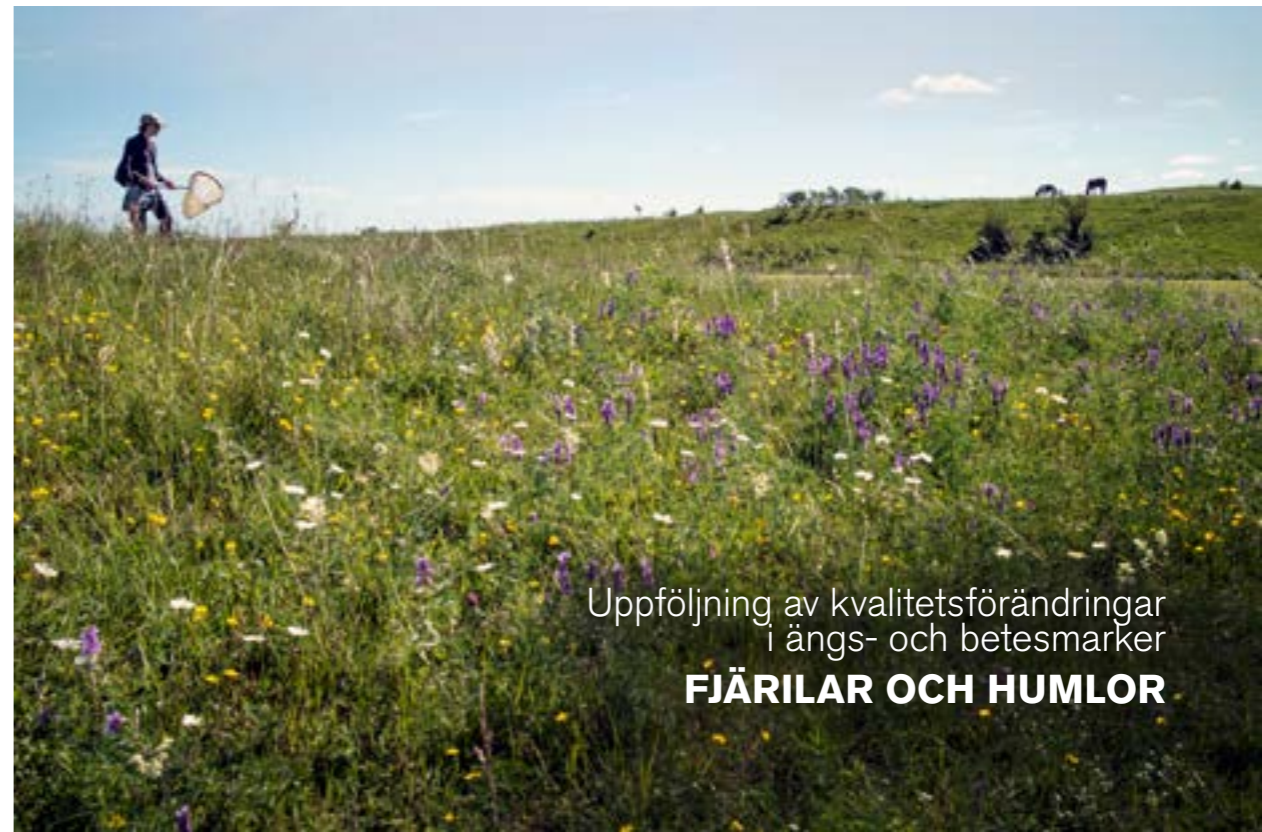
Bredbrämad bastardsvärmare

En av de arter i inventeringen som inte hör till dagfjärilarna. Det finns 7 arter av bastardsvärmare i Sverige.



Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för skoglig resurshushållning



Uppföljning av kvalitetsförändringar
i ängs- och betesmarker

FJÄRILAR OCH HUMLOR

Fjärils- och humleinventeringen

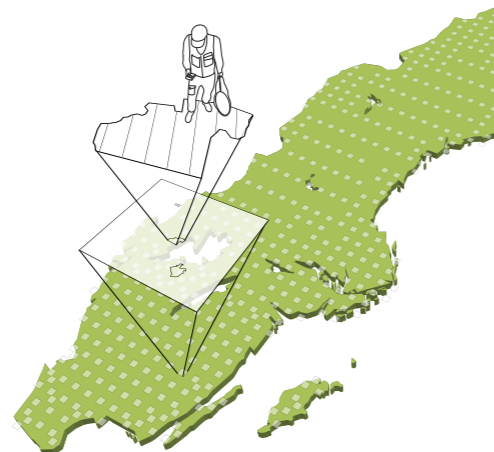
SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, inventerar sedan 2006 fjärilar och humlor i ängs- och betesmarker över hela landet. Inventeringen är en del av miljöövervakningsprogrammet *Uppföljning av kvalitetsförändringar i ängs- och betesmarker* som SLU utför på uppdrag av Jordbruksverket.

Inom uppdraget samlas data in genom årliga fältinventeringar. Denna information används sedan för att analysera tillstånd och förändringar i kvalitet hos ängar och betesmarker i det svenska odlingslandskapet. Detta är en del av Jordbruksverkets uppföljning av miljökvalitetsmålet *Ett rikt odlingslandskap*. Även effekter av styrmedel inom Landsbygdsprogrammet och EU:s gemensamma jordbrukspolitik utvärderas. Vår data används också inom forskning, både vid SLU och andra universitet.

Inventeringens utformning

Ett stickprov med 700 ängs- och betesmarker har slumpats ut inom rutor spridda över hela landet. Ungefär en femtedel av stickprovet besöks under en inventeringssäsong. Det tar alltså fem år att inventera alla ängs- och betesmarker.

Inom varje ängs- eller betesmark skapas på förhand ett antal transekter, det vill säga linjer längs vilka inventeringen utförs. Transekterna är jämnt fördelade och löper tvärs över ängs- och betesmarkerna.



Sverige med de rutor inom vilka ängs- och betesmarker har slumpats ut, förstoring av ruta med ängs- och betesmarker samt betesmark med transekter längs vilka inventeringen utförs.

Så går fältinventeringen till

Inventeraren går i jämn takt längs varje transekt och räknar alla de fjärilar och humlor som ingår i inventeringen. Varje fjäril och humla artbestäms och registreras i en handdator tillsammans med GPS-koordinater för fyndplatsen.



Alla fjärilar och humlor som inventeraren observerar inom ett visst avstånd framför sig räknas. För fjärilar är avståndet 5 m och för humlor 2 m.

Fjärilar inventeras vid tre tillfällen under säsongen eftersom olika arter flyger under olika perioder. Humlor inventeras endast en gång i samband med andra eller tredje fjärilsinventeringen.

Utöver registreringen av fjärilar och humlor bedöms också vegetationens höjd och hur mycket blommor det finns längs transekterna. Även hävd, det vill säga hur marken sköts - med slåtter eller bete, och i så fall med vilket eller vilka djurslag, noteras.

Ytterligare inventeringsmoment

Uppföljning av kvalitetsförändringar i ängs- och betesmarker består förutom av fjärilar och humlor även av växter och vegetation. Denna inventering görs i provytor av andra inventerare men inom samma ängs- och betesmarker. För denna del ansvarar institutionen för ekologi vid SLU i Uppsala.

Ängs- och betesmarker

Naturbetesmarker och slåtterängar hör till de mest artrika miljöerna i vårt land. Skötsel med betande djur eller genom slåtter med skärande redskap är en förutsättning för att dessa marker ska finnas kvar och långsiktigt bibehålla sin höga biologiska mångfald.

Med ängs- och betesmarker menas i detta sammanhang marker som uteslutande används som betesmarker eller slåtterängar. Markerna är inte lämpliga att plöja och ingår inte heller i växtföljd. De är också relativt opåverkade av gödsling.

Många av dessa värdefulla ängs- och betesmarker finns kartlagda genom jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering och finns samlade i databasen TUVÅ.

